

Kronika

Baltistika Brno universitete

Prieš penkerius metus *Literatūros* žurnale buvo pirmą kartą išsamiau pristatyta Masaryko universiteto (Brno, Čekija) baltistikos studijų programa (*Literatūra* 44, 2002). Nuo to laiko įvyko nemažai teigiamų pokyčių, apie kuriuos norėtume informuoti Lietuvos akademinę bendruomenę.

Priminsime, kad nuo 1999 m. Masaryko universitete veikia savarankiška *bakalauro* laipsnio trimetė baltistikos studijų programa. Jos koncepcijos kūrėjas doc. dr. Tomášas Hoskovecas baltistiką Brno įtvirtino kaip šiuolaikišką regioninių Europos studijų modelį: studentai čia mokomi lietuvių, suomių ir latvių kalbų bei privalo susipažinti su viso Baltijos jūros regiono – Vokietijos, Lenkijos, Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos bei kitų Skandinavijos šalių – istorija ir literatūromis.

Masaryko universitete baltistikai yra skirti trys etatai. Čia nuolat dėsto doc. dr. Tomášas Hoskovecas (lietuvių kalbos sistema; lietuvių literatūros skaitymas), dr. Vaidas Šeferis (praktinė lietuvių kalba; lietuvių ir lenkų literatūra) ir dr. Michalas Kovářas (suomių kalba ir literatūra).

2002–2004 m. buvo parengti bei Čekijos Respublikos švietimo, jaunimo ir kūno kultūros reikalų ministerijoje sėkmingai akredituoti du baltistikos profiliai – baltistika kaip pagrindinė ir kaip šalutinė studijų kryptys. Šių profilių specializacija įsigaliojo nuo 2004 m. rudens semestro. Ji leidžia lengviau kombinuoti baltistikos studijas su kitomis Masaryko universiteto programomis, suteikia studentams galimybę individualizuoti savo mokslo planą.

Nuo 1999 m. labai pagausėjo baltistikos studentų. Šiuo metu kiekvienais metais baltistikos studijuoti priimama apie 40 pirmakursių; studijas kasmet baigia apie 10–15 absolventų–bakalaurų; vidutinis visų kursų bei profilių baltistikos studentų skaičius yra apie 60 žmonių.

Masaryko universitete kiekvienoje katedroje ar institute paprastai realizuojamos kelios savarankiškos studijų programos. Baltistika nuo pat jos įsteigimo 1999 m. buvo studijuojama Bendrosios kalbotyros institute (Ústav obecné jazykovědy). Savo egzistavimo pradžioje buvusi viena iš šalutinių programų ir teturėjusi 5 studentus, ji ilgainiui tapo statistiškai svariausia šio instituto pedagogine kryptimi, klausytojų skaičiumi gerokai pralenkė pagrindinę instituto studijų programą – bendrąją kalbotyrą. Dėl šios priežasties nuo 2005 m. pavasario semestro pasikeitė oficialus instituto pavadinimas: dabar tai yra Kalbotyros ir baltistikos institutas (Ústav jazykovědy a baltistiky). Nuo 2004 m. rudens jam vadovauja dr. Ondřej Šefčík.

Didžiausia paskutiniųjų metų permaina yra baltistikos dvimečių *magistro* studijų programos akreditavimas. Nuo 2002 m. buvo intensyviai deramasi su Čekijos Respublikos švietimo, jaunimo ir kūno kultūros reikalų ministerija dėl šios programos apimties bei struktūros, tvarkomi gausūs su akreditavimu susiję formalumai. Ministerija šią programą patvirtino 2006 m. liepos mėnesį, pirmieji studentai pradės studijuoti nuo 2007 m. rugsėjo. Iki šiol bakalauro programą baigusieji baltistikos magistro pakopos studentai tegalėjo studi-

juoti bendrąją kalbotyrą ir įgyti baltistikos specializaciją. Nuo šiol studentai turės galimybę tiesiogiai tęsti bakalauro studijas ir gauti specialų baltistikos magistro diplomą. Brno Kalbotyros ir baltistikos institutas yra vienintelė mokslo institucija Čekijos Respublikoje, įgyvendinanti savarankiškas baltistikos bakalauro ir magistro studijų programas.

Artimiausi Brno baltistikos planai ir tikslai yra šie: kuo profesionaliau realizuoti magistro studijų programą; parengti skaitmeninį lietuvių kalbos kursą čekų klausytojams (vadinamosios e-learning terpės); parengti čekišką lietuvių kalbos vadovėlį; inicijuoti naujo lietuvių–čekų ir čekų–lietuvių kalbų žodyno rengimą.

Išsiplėtė tarptautiniai Brno baltistikos ryšiai. Nepaprastai išaugo Lietuvos valstybės dėmesys bei parama lituanistikos centrams užsienyje. Čekijos baltistai geru žodžiu mini programą „Lituanistika pasaulio universitetuose“, kurią koordinuoja Vilniaus universitetas, o remia LR švietimo ir mokslo ministerija bei Lietuvos institutas. Nuo 2005 m. jos dėka Brno ir Prahos universitetai reguliariai gauna dideles naujausios lituanistinės literatūros siuntas, praturtinančias Čekijos baltistikos knygų fondą. Sėkmingai veikia studentų mainų programa. Tačiau svariausia parama pasiekė baltistikos studijas 2006 m. rudens semestro pradžioje: LR Vyriausybei skyrus lėšų užsienio lituanistikos centrams remti, į Čekiją atvyko dirbti du nauji lietuvių kalbos lektoriai. Masaryko universitete Brno šiuo metu lietuvių kalbą dėsto Almis Grybauskas, o Karolio universitete Prahoje – Geda Sabaitienė. Tai itin svarbi ir reikalinga parama. Dėl Čekijos aukštojo mokslo finansavimo specifikos bei palyginti kuklaus mokslo dotavimo Brno Kalbotyros bei baltistikos institutas neturi pakankamai lėšų, kad ga-

lėtų priimti papildomų etatinių dėstytojų. O gau-sėjant studentų bei atidarant savarankiškas magistro studijas, dėstyto apimtis, palyginti su 1999 m., išaugo beveik dvigubai. Tad Lietuvos valstybės finansuojamas lektorius tampa gyvybiškai svarbi Brno baltistikos atrama.

Malonu konstatuoti, kad Lietuva, skatindama lituanistikos studijas užsienyje, rodo gražų pavyzdį kitoms šalims. Juo labiau kad remiamas ne vien aukštasis mokslas, bet ir žemesnės švietimo grandys, lietuvių literatūros vertimai, lituanistinių knygų leidyba. Galbūt Lietuvos veiklumas šioje srityje paskatino ir Latvijos vyriausybę imtis aktyvesnės švietimo skatinimo politikos. Šiuo metu ten svarstoma finansinės paramos apimtis užsienio letonistikos institucijoms, rengiami konkursai eiti lektorių pareigas, rūpinamasi letonistinės literatūros platinimu. 2007 m. kovo mėnesį Čekijos baltistikos centruose Prahoje ir Brno apsilankė Latvijos Respublikos ambasadorė Argita Daudze: vizitų metu ambasadorė domėjosi letonistikos situacija bei poreikiais Čekijoje. Galima tikėtis, kad neilgai trukus šie parengiamieji žingsniai taps labai reikalinga konkrečia parama.

Iš Lietuvos bei Latvijos iniciatyvų galėtų pasimokyti Čekijos vyriausybė, iki šiol labai vangiai ar beveik nerėmusi bohemistikos plėtros Lietuvoje. Šiuo atveju Lietuvos teikiama lituanistinė parama savo struktūra ir apimtimis yra daug didesnė ir artėja prie Vakarų Europos šalyse įprastų modelių. Ji pagrįstai gali būti lyginama su sėkmingomis Skandinavijos, Austrijos, Vengrijos bei kitų šalių vykdomomis švietimo paramos programomis. Belieka tikėtis, kad ši Lietuvos valstybės iniciatyva taps gražia ir – svarbiausia – tvaria tradicija.

Vaidas Šeferis

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės studijų seminarai Vilniaus universitete

2007 metais Vilniaus universiteto Filologijos fakultete vyko studentų lituanistų iniciuotas projektas „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės studijų seminarai“. Surengti keturi renginiai: kovo 1 d., balandžio 12 d., gegužės 23 d. ir spalio 2 d. Projektas turėjo kelis tikslus. Pirmiausia norėta pratęsti pažintį su LDK literatūra, ypač suvokiant ją bendrame to meto kultūros bei istorijos kontekste. Dėl šios priežasties seminarų programa buvo organizuojama taip, kad XVI–XVII a. LDK kasdienybę ir kultūrą galima būtų analizuoti iš skirtingų žiūros taškų – teatro, muzikos, literatūros, dailės, filosofijos, medicinos ir kt. Be to, buvo tikimasi, kad visi pranešėjai bus studentai, taip juos dar labiau motyvuojant, skatinant tarpusavio bendravimą ir keitimąsi patirtimi. Seminarams įsibėgėjus, į pagalbą teko pasitelkti ne tik studentus, bet ir doktorantus bei mokslininkus, nes kai kurioms aptariamoms temoms nagrinėti prireikė gilesnės kompetencijos.

Seminarų ciklas buvo pradėtas renginiu „Menas ir kasdienybė“. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (LMTA) antro kurso muzikologijos studentė Justina Balčiūnaitė pristatė pagrindinius Žygimanto Augusto rūmų muzikinio gyvenimo bruožus. Nors muzikos pavyzdžių ir kitų susijusių dokumentų išliko labai nedaug, vien iš jų galima spręsti apie anuometinį atlikėjų profesionalumą, nes repertuare taip pat būdavo aštuonbalsių chorių kūriniių, o dvaro kapelai vadovaudavo Europoje pripažinti muzikai. Dažnai nuošaly liekančią teatro istoriją pristatė LMTA dėstanti ir netrukus daktaro disertaciją ginsianti teatrologė Šarūnė Trinkūnaitė. Ji skaitė pranešimą tema „Barokinio teatro įspaudai LDK jėzuitų scenoje“. Vilniaus akademijos jėzuitų teatras savo žydėjimo metais naudojo barokinio teatro išugdytomis sceninės raiškos priemonėmis. Buvo pabrėžta, kad bene glaudžiausiai prie barokinio teatro jėzuitiškąją sceną prišliejo ne-

paprastai efektingo sceninio reginio pomėgis, t. y. žiūrovams priblokšti skirto sceninio vaizdo kūryba, reikalavusi visų pirma sudėtingos, įvairius stebuklinius veiksmo posūkius įkūnyti galėjusios sceninės technikos taikymas. Pranešimas sulaukė išties didelio auditorijos dėmesio ir smalsių klausimų. Pirmąjį seminarą užbaigė dailėtyrininkė Elena Sakalauskaitė. Ji skaitė Vilniaus gyventojams aktualų pranešimą „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės grafinių miestų atvaizdų ypatybės (Vilniaus atvejis)“. Jame analizuota, kada ir kokiomis aplinkybėmis miestai atsirado tiražuojamos grafikos darbuose, kokių atvaizdų esama, ką juose vaizdavo menininkai ir kaip LDK miestus atskleidė užsieniečiams. Po pranešimo auditorijoje vyko ilgos diskusijos ir spėliojimai, nuo kurios Vilniaus kalvos galėjo būti vaizduojamas vienas ar kitas atvaizdas, ar jie tikslūs ir kiek juose yra dailininkų fantazijos.

Antrasis seminaras buvo skirtas etikos problemoms svarstyti, dėl to pavadintas „Krikščioniškoji dora ir bajoriškoji garbė“. Tiesa, pirmuoju pranešimu Lietuvių kalbos instituto doktorantas Mindaugas Šinkūnas kiek praplėtė interesų geografiją ir pristatė Mažojoje Lietuvoje išleisto Danieliaus Kleino giesmyno istoriją („Keletas smulkmenų apie Kleino giesmyno ir maldyno spausdinimą“). Pranešimas buvo įdomus ir vertingas, nes pateikta naujų faktų apie Kleino giesmyno spausdinimo istoriją. M. Šinkūnas pademonstravo Lietuvoje palyginti naują veikalo istorijos tyrimo būdą – detalią spaus-tuvės darbo analizę, kuri sudomino ir apmąstymams nuteikė didžiąją dalį auditorijos. VU Istorijos fakulteto trečio kurso mediavistikos studentė Ilona Rakauskaitė pranešime „Bajoriškos garbės samprata XVI a.“ polemizavo dėl feodalizmo atsiradimo ir įtakos tuometinėje visuomenėje, nagrinėjo tai, kaip feodas padėjo atsirasti riterystei, kokia šio luomo įtaka kultūrai, ekonomikai, mentalitetui ir t. t. Buvo pristatyti trys požiūriai į riterystės

fenomeną: „LDK riteris = Vakarų Europos riteris“, „Lietuvoje nebuvo tokio reiškimo kaip riterystė“ ir „neverta Lietuvos Metrikos duomenų „pritempti“ prie vakarietiško konteksto“. Doros matmenį Lietuvos konfesinėje literatūroje analizavo VU Filologijos fakulteto trečio kurso lituanistė Ūla Ambrasaitė pranešime „Radvilos Juodojo tikėjimo išpažinimas. Protestantiškas doro krikščionio įvaizdis“. Remiantis viename ryškiausių XVI a. Lietuvos religinės polemikos dokumentų pabrėžiamomis griežtomis opozicijomis „tikras–netikras“, „teisingas–neteisingas“ ir kt., atskleistas didiko protestanto suvokimas, koks yra doras krikščionis ir kas yra tikras eretikas. Būtent šis minties išsiskyrimas buvo vienas lemtingesnių katalikų ir protestantų tarpusavio nesuskalbėjimo priežasčių Reformacijos laikotarpio polemikoje.

Pavasario semestras užbaigtas seminaru „Filosofija ir medicina“. Vilniaus dailės akademijos menotyros antro kurso studentė Aistė Bimbirytė pristatė misticizmo filosofijos pėdsakus LDK vienuolynų kultūroje. Tarpdalykinį pranešimą „Apie žmogaus kūno dirbtuvę XVI a.“ skaitė VU Medicinos fakulteto trečio kurso studentės Eglė Sakalauskaitė. Humanitarų auditoriją medikė sudomino pristačiusi pagrindinius medicinos istorijos veikėjus – Viduramžių Galeną bei Renesanso Vesalijų, – jų skirtingą žmogaus kūno suvokimą, kurią lėmė tam tikros epochos filosofija, bei anuometinės medicinos praktikos ypatumus. Pranešimas sukėlė naudingą diskusiją, į kurią įsitraukė medicinos istorija besidominti senosios literatūros tyrėja dr. Dainora Pociūtė bei klasikinių kalbų specialistas dr. Mindaugas Strockis. Tai tik patvirtino, kad dalijimasis skirtingų mokslo sričių patirtimi atveria platesnį suvokimo lauką ir padeda gimti naujoms idėjoms ar hipotezėms.

Paskutinis projekto renginys įvyko jau kitų mokslo metų rudenį ir buvo pavadintas „Filosofija ir spauda“. Jį pradėjo ankstesniame seminare planuotas Filosofijos fakulteto Logikos ir filosofijos katedros doktorantės Aušros Grigaravičiūtės pranešimas, pateiktas intriguojančio klausimo forma – „Kas slepiasi neartuose LDK filosofijos dirvonuose?“ Pristačiusi atliktus šia tema tyrinėjimus, A. Grigaravi-

čiūtė toliau klausė, kokius LDK filosofijos raidos ypatumus bei filosofinės minties turinį ir formą atskleidžia jau atlikti tyrinėjimai, kokios įmanomos naujos LDK filosofinės minties tyrimų kryptys ir interpretacijos. Pranešimas auditoriją paskatino dalytis pamąstymais apie bendrą Lietuvos filosofijos būklę. Kitame seminario pranešime literatūrologė dr. Viktorija Vaitkevičiūtė pristatė Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje rastus inkunabulus („Seni“ ir „nauji“ inkunabulai iš Nacionalinės bibliotekos Retų knygų ir rankraščių fondo“). Šio skyriaus inkunabulų rinkinys yra mažiausias, palyginti su Vilniaus universiteto ir Mokslų akademijos bibliotekų rinkiniais, tačiau svarbus retais ir įdomiais egzemplioriais, įvairus turiniu bei išlikusiais provenienciniais įrašais. Pranešėja aptarė jokiame kataloge ar sąrašė nepaminėtus aštuonis savo identifikuotus ir šešis kitų ištirtus inkunabulus. Projektą baigė Baltistikos katedros doktorantė Inga Strungytė-Liugienė, ji kalbėjo apie literatūros reiškinius, kurie plėtojosi jau už LDK teritorijos ribų ir apėmė vėlesnį laikotarpį. Skaitydama pranešimą „Vokiškų šaltinių klausimas XIX a. Rytų Prūsijos lietuvių protestantų giesmyne ‘Visokios naujos giesmės arba evangeliški psalmi’“ Inga Strungytė-Liugienė pristatė savo pusmečio darbo Vokietijoje, Halės universiteto bibliotekoje, rezultatus. Vokietijoje pranešėjai pavyko nustatyti kai kuriuos svarbius XIX a. Prūsų Lietuvoje populiaraus surinkimininkų (K. Mertikaičio) giesmyno šaltinius.

LDK studijų popietės vykdavo Lietuvių literatūros seminario auditorijoje, kurioje, nustebindamos organizatorius, neretai pasirodydavo daugiau ne studentų, o dėstytojų ir akademinės bendruomenės. Kameranėje auditorijos aplinkoje po pranešimų prie kavos puodelio dar ilgai būdavo diskutuojama, keičiamasi nuomonėmis bei apmąstomi ateities darbai.

Projektą rėmė Vytauto Kavolio fondas ir VU Lietuvių literatūros katedra, kuravo katedros vedėja doc. dr. Dainora Pociūtė, organizavo lietuvių filologijos studentės Ūla Ambrasaitė ir Gintarė Petuchovaitė.

Ūla Ambrasaitė

2006–2007 metų Lietuvių literatūros katedros veiklos kronika

2006–2007 metai VU Literatūros katedrai ir visam Filologijos fakultetui tapo ekstremalių išbandymų laikotarpiu. Vyko fakulteto reorganizacija, pradedė studijų reforma. Nuo 2006-ųjų rudens pradėta dirbti pagal naujas bakalauro studijų programas, katedros dėstytojos vadovavo dviejų naujų fakulteto literatūros magistrantūros programų kūrimui: „Intermedialios literatūros studijos“ (darbo grupės vadovė doc. A. Peluritytė-Tikuišienė); „Literatūros antropologija ir kultūra“ (darbo grupės vadovė doc. D. Pociūtė-Abukevičienė), svarstomos modulinės studijų sistemos kūrimo perspektyvos.

Katedros vedėjas doc. dr. Giedrius Viliūnas 2006-ųjų pavasarį perėjo dirbti į Švietimo ir mokslo ministeriją, naująją katedros vedėja buvo išrinkta doc. dr. Dainora Pociūtė-Abukevičienė.

2006 m. kūrybinių atostogų buvo išleista dr. Saulė Matulevičienė.

2006 m. rudenį doktorantūros studijas pradėjo VU magistrantė Vitalija Pilipauskaitė (darbo tema „Šiuolaikinė lietuvių moterų proza“, vadovė doc. A. Peluritytė-Tikuišienė), 2007 metais į doktorantūrą priimta Jurgita Raškevičiūtė (darbo tema „Liūnė Sutema ir Janina Degutytė: egzistencinės patirties formos“, vad. prof. V. Daujotytė-Pakerienė), doktorantas Rimantas Kmita baigė rašyti disertaciją „Poezijos modernizacija totalitarinės tvarkos rėmuose (7–8 dešimtmečiai)“.

2006-ųjų metų pabaigoje išlydėjome į Anapilį du ilgamečius Literatūros katedros profesorius – Nijolę Eleną Bukelienę ir Albiną Jovaišą.

2006–2007 metų Lietuvių literatūros katedros mokslinė produkcija – per 20 straipsnių ir kelios mokslinės monografijos – buvo viena gausiausių iš visų humanitarinių fakultetų katedrų:

2006-aisiais išleista prof. Viktorijos Daujotytės-Pakerienės monografija apie Vytautą Mačernį – *Ka-*

ralių gėlė iš Žemaitijos pelkių: sugrąžinantys Vytauto Mačernio skaitymai 85-aisiais jo būties metais, – Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

Doc. Ritos Tūtlytės – *Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*, – Vilnius: Gimtasis žodis,

Doc. Audingos Tikuišienės – *Senieji mitai, naujieji pasakojimai: apie naujausią lietuvių literatūrą*, – Vilnius: Gimtasis žodis, 2006.

Doc. Kęstutis Urba išleido straipsnių rinktinę *Hansas Christianas Andersen ir Lietuva* („Rubinaičio“ žurnalo priedas), – Vilnius: Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos Lietuvos skyrius, 2006.

2006 m. Vilniaus pedagoginio universiteto išleistame vadovėlyje aukštųjų mokyklų filologijos specialybės studentams *XX a. literatūros teorijos* paskelbti Lietuvių literatūros katedros dėstytojų doc. D. Čiočytės ir dr. Brigitos Speičytės straipsniai.

2007 metais prof. V. Daujotytė-Pakerienė išleido dvi knygas – *Lietuvių literatūros kritika. Akademinio kurso paskaitos*, – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2007; ir literatūros teorijos mokomąją knygą – *Aplėbiantis mąstymas*, – Kaunas: Šviesa, 2007.

Mindaugas Kvietkauskas išleido monografiją *Vilniaus literatūrų kontrapunktai. Ankstyvasis modernizmas / 1904–1915*, – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2007.

Per porą metų pasirodė kelios naujos garbių Lietuvių literatūros katedros profesorių knygos – 2006-aisiais metais išleista ilgamečio literatūros katedros vedėjo prof. Vito Areškos atsiminimų knyga *Kumelė vardu Emilija*, Marcelijaus Martinaičio dienoraščiai *Tylintys tekstai*, išleista profesorės Nijolės Elenos Bukelienės straipsnių rinktinė *Tarp rašytojo ir skaitytojo: literatūros kritika*.

2007-aisiais metais pasirodė naujas esmingai papildytas profesoriaus Donato Saukos „Lietuvių tautosakos“ leidimas.

Lietuvių literatūros katedros nariai vyko į mokslines stažuotes bei tarptautines mokslines konferencijas:

Doc. Dainora Pociūtė-Abukevičienė skaitė pranešimą Tarptautinėje konferencijoje *The Sacred Text Translation* Maroke, Cadi Ayyado universitete (Marakešas, 2007-03-21–03-23): “Translations of the Bible in Lithuania: from Confessionalization to the Ecumenical Bible.” Vyko į mokslines komandiruotes – Varšuvą (2006-05-14–26) ir Liuvoną (darbavosi Liuveno universiteto bibliotekoje ir Valstybiniame Belgijos archyve).

Doc. Audinga Peluritytė-Tikuišienė stažavosi Lenkijoje, Varšuvos universitete (2006-04-24–2006-05-05) ir Lodzės universitete (2007-11), dalyvavo 7-ojoje tarptautinėje Komparatystų asociacijos konferencijoje “Contemporary Fate of Great Cultural ant Literary Myths” Tartu universitete (2007-09-23–26), skaitė pranešimą “Secret Understanding of Souls in Lithuania Literature”.

Doc. Rita Tūtlytė skaitė pranešimą septintojoje Baltijos studijų Europoje konferencijoje „Baltijos regionas tarp Vokietijos ir Rusijos“ (Liūnburgas, Vokietija, 2007-06-08–10): „F. Dostojevskio ir F. Nyčės idėjų pasaulis kaip lietuvių rašytojo Antano Škėmos patirtis.“

Doc. Kęstutis Urba dalyvavo Johannos Spyri 180-osioms metinėms skirtoje konferencijoje „Šveicarų vaikų literatūra“ (2007-06-12), skaitė pranešimą: „Heida“ ir kita XIX a. pab.–XX a. pradžios „mergaitiškoji“ literatūra“, taip pat skaitė pranešimą Latvijos vaikų literatūros centro organizuotoje konferencijoje Madonoje (2007-05-11–12, Latvija): „Naujasis realizmas šiuolaikinėje lietuvių prozoje paaugliams“. 2006 m. rugsėjo 18–21 d. 30-jame tarptautiniame IBBY kongrese Kinijoje pristatė lietuvių vaikų literatūros sklaidos situaciją; 2007 m. gegužės 1–3 dieną – Korėjos tarptautiniame vaikų literatūros festivalyje pristatė Lietuvos vaikų knygų ekspoziciją.

Katedros dėstytojai skaitė pranešimus ir Vilniaus universiteto, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto bei Pedagoginio universiteto rengiamose konferencijose ir seminaruose. Aktyviai dalyvavo akademinuose ir kūrybiniuose sambūriuose:

Katedros vedėja doc. Dainora Pociūtė-Abukevičienė skaitė pranešimus Santaros–Šviesos konferencijoje (2006-06-22–25): „Pirmasis maištas lietuvių kultūroje.“ A. J. Greimo semiotinių studijų ir tyrimų centro vasaros stovykloje *Baltos lankos*: „Ankstyvosios konversijos“ (2006-07-06–09), „Ankstyvoji Reformacija Lietuvoje: itališkosios šaknys“. (2007-06-29–07-03), taip pat akademinėje vasaros stovykloje Literatūros salos II (2007-08): *Abraomo Kulviečio studijos Liuveno trikalbėje kolegijoje*.

Dr. Mindaugas Kvietkauskas skaitė pranešimą Santaros–Šviesos konferencijoje (2007-06): *Daugiataučio Vilniaus literatūra: poetikos ir politikos ribos*.

Doc. A. Peluritytė-Tikuišienė pranešimus skaitė 2006 metų „Poetiniame Druskininkų rudenyje“, „Poezijos pavasaryje“, tarptautiniame šiuolaikinės literatūros forume Jurbarko „Šiaurės vasara. Skaityti – reiškia matyti“ (2007-08-24–27 d.), akademinėje vasaros stovykloje „Literatūros salos II“ (2007-08-3–5) : *Erozijos tema Cz. Miloszo kūryboje*.

2006 ir 2007 m. Jurbarko „Šiaurės vasaros“ forumuose pranešimus skaitė ir doktorantė Vitalija Pilipauskaitė.

Doc. Kęstutis Urba skaitė pranešimus Šiaurės Ministrų Tarybos biuro organizuotame seminare (2006-10-10) „Naujausi Šiaurės šalių vaikų literatūros vertimai“ bei Baltijos šalių vaikų literatūros seminare (Klaipėda, 2006-07-20–22): *Jūros tema kai kurių XIX a. rašytojų kūryboje* ir kt.

Lietuvių literatūros katedros nariai pelnė garbingų premijų ir apdovanojimų.

2006 m.

Dr. M. Kvietkauskui buvo paskirta LR Prezidento Valdo Adamkaus premija už geriausią 2006 m.

disertaciją humanitarinių ir socialinių mokslų srityje;

Doc. Rita Tūtlytė apdovanota VU rektoriaus premija už knygą *Išliekanti lyrika: XX amžiaus lietuvių poezijos vidinių struktūrų kaita*;

Doc. Regimantas Tamošaitis apdovanotas Kultūros ministerijos premija už eseistiką.
2007 m.

Prof. V. Daujotytė-Pakerienė tapo Nacionalinės pažangos premijos nominante ir buvo apdovanota Mokslo pažangos premija, o 2007 m. kartu su prof. Edvardu Gudavičiumi buvo apdovanoti Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Studentų atstovybės Konstitucijos taure. Jų iniciatyva Konstitucinis Teismas išaiškino ir paneigė humanitarinių ir socialinių mokslų atstovus diskriminavusį Vyriausybės nutarimą dėl mokslinės veiklos vertinimo kriterijų.

Lietuvių literatūros katedra organizavo iš Akademinio skautijos sąjūdžio Vydūno fondo skiriamų Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės vardo premijos ir prof. Vandos Zaborskaitės premijos konkursus.

2006 m. Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės vardo premija įteikta dviem Lietuvos aukštųjų mokyklų lituanistikos magistrantams – Linai Bačiūnaitei (VU KHT) ir Aurimui Markevičiui (VPU).

Prof. Vandos Zaborskaitės premija – VU magistrantei Birutei Žemaitaitytei.

2007 m. Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės premija įteikta Jurgitai Raškevičiūtei (VU) ir Laurai Auksutytei (VDU).

Prof. Vandos Zaborskaitės premija skirta VU magistrantei Giedrei Kazlauskaitei.

Mokslo populiarinimas ir visuomeninė veikla.

Katedros dėstytojai ir doktorantai išlieka produktyviausi Lietuvos kultūrinės žiniasklaidos autoriai. Jie dalyvavo pokalbiuose ir diskusijose apie lietuvių literatūros ir kultūros problemas, skelbė recenzijas, straipsnius, pranešimus literatūrinėje spaudoje, buvo literatūrinių vakarų ir knygų pristatymų organizatoriai ir dalyviai, bendradarbiavo radijo laidose „Knygų piramidė“, „Akiračiai“.

Katedros dėstytojai dirbo ne tik akademinis darbus, bet parengė naujus vadovėlių ir skaitinių leidinius.

Doc. K. Urba 2007 m. išleido literatūros vadovėlį X klasei *Literatūros šaltiniai*, pasirodė atnaujintas vadovėlis VIII klasei – *Knygų dienos*, pakartotinai išleisti K. Urbos vadovėliai VII bei IX klasmėms.

2007 m. Literatūros katedros dėstytojai – doc. R. Tūtlytė, prof. V. Daujotytė-Pakerienė, doc. R. Tamošaitis – parengė naujas lietuvių literatūros vadovėlių 11–12 klasei redakcijas.

Lietuvių literatūros katedros projektai ir renginiai.

2006 metų rudenį įvyko Filologijos fakulteto projekto „Littera“ (koordinatoriai dr. M. Kvietkauskas ir dr. D. Sinkevičiūtė) baigiamoji mokslinė konferencija „Lietuvių tapatybė kultūrų dialogo kontekstuose“, kurioje susumuoti darbo rezultatai, dalis parengtų šio projekto mokslinių publikacijų išspausdinta trijuose papildomuose 2006 metų žurnalo „Literatūra“ numeriuose.

2007 m. pavasarį VU Baltojoje salėje buvo pristatytos projekto „Littera“ publikacijos ir naujausi katedros dėstytojų moksliniai darbai.

2006 m. kovo 30 d. Lietuvių literatūros katedra surengė tarptautinę mokslinę konferenciją „Archaika ir modernybė: M. Martinaitis laikų sąvartose“, skirtą poeto, eseisto, tautosakininko M. Martinaičio 70-mečiui, bei Jubiliejinį vakarą Rašytojų klube. Rengiama konferencijos pranešimų rinktinė.

2006–2007 metais doc. A. Peluritytė-Tikuišienė tęsė projektą „Rašytojas universitete“. Buvo surengti studentų susitikimai su lietuvių rašytojais B. Pūkelevičiūte, D. Kajoku, B. Jonuškaite, B. Marcinkevičiūte, A. A. Jonynu; V. Juknaite, E. Juodvalke, D. Zelčiūte, V. Kukulu, V. Sventicku, A. Marčėnu, R. Šerelyte, L. S. Černiauskaite, V. V. Landsbergiu, L. Šimkute, G. Radvilavičiūte ir kt.; su „Vario burnų“ idėjų dirbtuvės autoriumi T. S. Butkumi, „Tyto albos“ leidyklos direktore L. Varanavičiene.

2007-04-13 Vilniaus paveikslų galerijoje įvyko Lietuvių literatūros katedros su Šatrijos Raganos bendrija surengta konferencija „Trečiasis Šatrijos Raganos laikas“, skirta Šatrijos Raganos 130-osioms gimimo metinėms paminėti. Pranešimus skaitė Katedros nariai – prof. Viktorija Daujotytė-Pakerienė, doc. Dalia Čiočytė, doc. Rita Tūtlytė, doc. Kęstutis Urba, dr. Brigita Speičytė.

2007 pavasario ir rudens semestrais vyko studentų organizuojamas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūrinių studijų seminaras (iniciatorės ir koordinatorės – bakalaurės Ūla Ambrasaitė ir Gintarė Petochovaitė), jį rėmė Vytauto Kavolio fondas.

2006 metais Lietuvių literatūros katedra surengė pirmąją akademinę vasaros stovyklą „Literatūros salos 2006“ (organizatoriai – dr. M. Kvietkauskas, dokt. V. Pilipauskaitė). Ji vyko rugpjūčio 11–13 d. Salų dvare (Kamajų sen., Rokiškio raj.). Čia susirinkę įvairių Lietuvos universitetų literatūrologai, studentai ir dėstytojai keturiuose akademinėse sesijose skaitė pranešimus apie lietuvių literatūrą bei jos tyrinėjimo kontekstus – „gyvenimo filosofiją“ (doc. R. Tūtlytė), literatūros sociolo-

giją (doc. M. Šidlauskas), dokumentiką (habil. dr. Jūratė Sprindytė).

Surengtas susitikimas su poetu Marcelijumi Martinaičiu, jo kūrybos skaitymai ir pokalbis apie knygą „Tylintys tekstai“.

2007 m. rugpjūtį antroji vasaros stovykla „Literatūros salos 2007“ rugpjūčio 3–5 dienomis vyko Kėdainiuose. Įvairių aukštųjų mokyklų studentai filologai ir literatūrologai diskutavo apie „Literatūros teorijos tendencijas Lietuvoje“, senąją literatūrą – „LDK studijos: tyrimai ir problemos“, komparatyvistiką – „Lyginamosios literatūros studijos: kūryba ir toposas“, dalykinės studijas.

Pranešimus skaitė doc. Aušra Jurgutienė, dr. Loreta Jakonytė, doc. Sigitas Narbutas (LLTI), doc. Vigmantas Butkus (ŠU), doc. Dainora Počiūtė-Abukevičienė, doc. Audinga Peluritytė-Tikuišienė, dokt. Jurgita Katkuvienė (VU), dr. Viktorija Vaitkevičiūtė (LNMB) ir kt.

Vyko „Audiopoetinio spengsmo projektas „Betoniniai triušiai“ (Tomas S. Butkus ir Antanas Dombrovskij); Benedikto Januševičiaus poezijos skaitymai, ekskursijos po Kėdainių senamiestį, išvyka į Česlovo Milošo kultūros centrą Šateiniuose ir Paberžę.

Saulė Matulevičienė

Klaipėdos universiteto Literatūros katedros kronika (2006)

2006 metais Literatūros katedros kolektyvas po Humanitarinių mokslų fakultete atliktos reorganizacijos pagausėjo. Į katedrą perėjus teatro pedagogams doc. Petru Bielskiui ir doc. Raimondui Kančui, o nuo 2007 m. rudens – Jūratei Grigaitienei, eidami pagrindines pareigas, dabar dirba dešimt pedagogų.

2006 m. katedrai buvo produktyvūs ir sėkmingi. Metų pradžioje Rolando Rastausko esė rinktinė *Kitas pasaulis* (Vilnius: Apostrofa, 2005) Lietu-

vių literatūros ir tautosakos instituto sudarytos komisijos buvo išrinkta geriausia metų knyga. Taip pat Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės vardo premijos skyrimo komisija minėtąją knygą išrinko geriausia. Neliko R. Rastausko eseistika nepastebėta užsienyje. Švedų išleistoje keturių lietuvių autorių esė antologijoje *Cafe Tabac. Litauiska essaeer* (Stockholm: Tranan) įdėti šeši tekstai. 2006 metais išėjo R. Rastausko poezijos rinkinys *Metimas* (Vilnius: Apostrofa) ir autoriaus Lietuvos

radijo teatrui parengtos poetinės kompozicijos (drauge su Arkadijumi Gotesmanu) CD. Palankiai skaitytojų buvo sutikta 2006 metų pradžioje išleista M. Šidlausko literatūros sociologijos straipsnių rinktinė *Orfėjas mokėjo lietuviškai* (Vilnius: Homo liber). Paminėtina rinktinę aptarusios Loretos Jakonytės recenzija „Socialumo koordinatės“ (*Colloquia* 17, p. 154–159). 2006 metais išleista ir Žavintos Sidabraitės monografija *Kristijonas Gotlybas Milkus: gyvenimas ir literatūrinė veikla* (Vilnius: Literatūros ir tautosakos institutas) bei Romos Bončkutės parengta šaltinio publikacija *Simono Daukanto raštai. Istorija Justinaus* (Vilnius: Literatūros ir tautosakos institutas, dailininkas Algimantas Žvilčius).

2006 m. gegužės 19 d. katedros suorganizuotoje respublikinėje konferencijoje *Lietuvių eseistika: tarp publicistikos ir literatūros* buvo perskaityta įdomių pranešimų, pavyzdžiui, Jūratės Baranovos *Lietuvių personalinė eseistika: tarp žaismės ir fundamentalizmo*, Dariaus Klibavičiaus *Tapatybė ir pasakojimas: personalinės esė atvejais*, Rolando Rastausko *Eseizmo refleksija sovietmečio lietuvių kritikoje (V. Kubilius ir A. Masionis)*, Dalios Jakaitės *bernardinai.lt eseistų tekstai: literatūros ir pamokslo, postilės ir užrašų, neįgalumo ir tikėjimo tarpai*.

Katedra 2006 metų lapkričio 27–28 dienomis organizavo respublikinę mokslinę metodinę konferenciją „Mokyklinis teatras: patirtis, problemos, perspektyvos“ ir tradicinį KU absolventų mokyklinių teatrų festivalį „Aitvarai“. Konferencijoje pranešimus skaitė žymūs respublikos teatro pedagogai, teatro mokytojai ekspertai, režisieriai praktikai, kultūros ir švietimo darbuotojai, dalyvavo sve-

čių iš Latvijos. Konferencijoje skaityti pranešimai 2007 metų pavasarį išleisti atskiru leidiniu *Mokyklinis teatras: patirtis, problemos, perspektyvos* (140 p., 18 autorių).

Festivalyje dalyvavo 14 respublikos mokyklinių teatrų, kuriems vadovauja KU HMF lietuvių filologijos ir režisūros specialybę baigę absolventai, mokyklinių teatrų režisieriai, teatro mokytojai ekspertai: Rimutė Svytytė, Audra Lenkauskienė (Klaipėda), Jolanta Kazlauskienė (Tauragė), Algis Želvys (Panevėžys), Rasa Varnienė (Vilnius), teatro mokytojai metodininkai – Mira Kolaitytė, Edita Prakuliauskaitė (Klaipėda), Auksė Antulienė (Kretinga), Vidmantas Fijalkauskas (Panevėžys).

Festivalyje dalyvavo apie 200 įvairaus amžiaus moksleivių iš įvairių Lietuvos mokyklų, neformaliojo ugdymo centrų bei teatro studijų.

Katedros pedagogai 2006 metais išleido (Roma Bončkutė, *Kas žinotina rašantiesiems mokslinius darbus*, Klaipėda: Klaipėdos universitetas) ir parengė bei atidavė spaudai (Romualdas Skunčikas, *Vaikų literatūros etiudai*) metodinių leidinių.

Liudos Ruseckienės vadovaujami literatūrologijos magistrantai tęsė mokomųjų knygų recenzavimo tradicijas (galima priminti, jog per šešerius metus mūsų studentai jau paskelbė 27 recenzijas) ir paskelbė publikacijas *Gimtajame žodyje*.

Katedra tęsė studentų literatūrinės kūrybos konkurso organizavimą. 2006 metais buvo premijuoti trys laureatai: Ramūnas Rudžionis (psichologijos specialybės), Dainius Pyragas (režisūros specialybės), Jelena Cukanofa (anglų filologijos specialybės).

Roma Bončkutė